

## TÖRTÉNELEM MESTERKÉPZÉSI SZAK

|                                             |                         |
|---------------------------------------------|-------------------------|
| Indított szakirányok:                       | -                       |
| Képzési terület, képzési ág:                | bölcsészettudományi     |
| Képzési ciklus:                             | mester                  |
| Képzési forma (tagozat):                    | nappali                 |
| A szakért felelős kar:                      | Bölcsészettudományi Kar |
| Képzési idő:                                | 4 félév                 |
| Az oklevélhez szükséges kreditek száma:     | 120                     |
| Az összes kontakt óra száma                 | 1200                    |
| Szakmai gyakorlat ideje, kreditje, jellege: | -                       |
| Szakfelelős:                                | Prof. Dr. Bárány Attila |

## A SZAK KÉPESÍTÉSI ÉS KIMENETI KÖVETELMÉNYEI:

1. A mesterképzési szak megnevezése: történelem (History)
2. A mesterképzési szakon szerezhető végzettségi szint és a szakképzettség oklevélben szereplő megjelölése:  
végzettségi szint: mester- (magister, master; rövidítve: MA-) fokozat  
szakképzettség: okleveles történész  
a szakképzettség angol nyelvű megjelölése: Historian
3. Képzési terület: bölcsészettudomány
4. A mesterképzésbe történő belépésnél előzményként elfogadott szakok:
  - 4.1. Teljes kreditérték beszámításával vehető figyelembe: a történelem alapképzési szak
  - 4.2. A 9.2. pontban meghatározott kreditek teljesítésével vehetők figyelembe továbbá: a bölcsészettudomány, a társadalomtudomány, a jogi képzési terület szakjai.
5. A képzési idő félévekben: 4 félév
6. A mesterfokozat megszerzéséhez összegyűjtendő kreditek száma: 120 kredit  
a szak orientációja: elméletorientált (60-70 százalék)  
a diplomamunka készítéséhez rendelt kreditérték: 20 kredit  
a szabadon választható tantárgyakhoz rendelhető minimális kreditérték: 10 kredit
7. A szakképzettség képzési területek egységes osztályozási rendszere szerinti tanulmányi területi besorolása: 225/0222
8. A mesterképzési szak képzési célja és a szakmai kompetenciák  
A mesterképzési szak célja olyan szakemberek képzése, akik az egyetemes és a magyar történelem, a rokon és segédtudományok területén megszerzett ismereteik birtokában képesek a történész mesterség gyakorlására. Felkészültek történelmi, illetve társadalmi és politikai kérdésekben egyaránt. Ismerik a magyar és egyetemes történet nagy korszakait és fontos összefüggéseit. Képesek önálló kutatásra és kutatási eredményeik, következtetéseik megvédésére, tudományos publikációk létrehozására. Felkészültek tanulmányaik doktori képzésben történő folytatására.
  - 8.1. Az elsajátítandó szakmai kompetenciák  
A történész  
a) tudása  
Ismeri a történelem teljességét, és az egy általa részleteiben is tanulmányozott történelmi korszak elméleti problémáit, ezek folyamatszerű összefüggéseit.  
Átlátja és érti a magyar és európai identitás kulturális és szellemi konstrukcióit.  
Alapvető ismeretekkel rendelkezik az Európán kívüli kultúrákról, érti és képes azok történelmi összefüggéseit átlátni.  
Érti és átlátja történelmi, filozófiai, politikai szövegeket, és a filmen és egyéb médiák útján megjelenő kulturális jelenségek vizsgálatának eljárásait, az értelmezés változó kontextusait.  
Átfogó ismeretekkel rendelkezik a történelem, valamint a segéd- és rokontudományaira jellemző hagyományos és elektronikus forrásokról, adatbázisokról és keresőprogramokról, katalógusokról és bibliográfiákról.

Elmélyült ismeretekkel rendelkezik a történettudomány és igen kiterjedt határtudományainak kutatási kérdéseit, elemzési és értelmezési módszereit illetően.

Alaposan és átfogóan ismeri a tágon értelmezett történettudományt jellemző írásbeli és szóbeli, tudományos, közéleti és népszerűsítő műfajokat, és azok kontextusait.

A tágon értelmezett történettudomány legalább egy részterületén elmélyült ismeretekkel rendelkezik. Legalább két idegen nyelvet, s közülük egyet a történettudomány műveléséhez szükséges szinten ismer, különös tekintettel a szakterminológiára.

#### b) képességei

Képes a kulturális jelenségek történeti-összehasonlító elemzésére, világképek megformálódásának kritikai elemzésére és értelmezésére.

Képes kritikusán értelmezni a magyar és az európai történelem szempontjából releváns identitáskonstrukciókat.

Képes az európai és az Európán kívüli kultúrák szintetizáló elemzésére.

Képes különböző szövegtípusokat és kulturális jelenségeket több szempont mérlegelésével, releváns értelmezési keret kidolgozásával vizsgálni.

Képes az információk kritikus elemzésére, új összefüggésekre feltárására.

Képes önállóan szelektálni és tudatosan alkalmazni a megfelelő tudományos módszereket, munkája során eredeti megfigyelésekre törekszik.

Képes véleményét a szakmai-tudományos elvárásoknak megfelelően megfogalmazni, szakmai fórumokon megvédeni.

Szakmai vezetéssel képes önálló konferencia-előadást tartani, tudományos publikációt készíteni, hatásosan és önállóan érvelni saját álláspontja mellett, mások álláspontját kritikusán vizsgálni, akár idegen nyelven is.

Képes önállóan és kritikai szempontok szerint feltárni résztemája összefüggéseit, problémáit.

Szakmája művelése során képes idegen nyelveket is hatékonyan használni.

#### c) attitűdje

Tudatosan és kritikusán képviseli a magyar és európai értékeket, a kulturális, vallási, kisebbségi és társadalmi sokszínűség fontosságát.

A történeti felkészültségénél fogva folyamatosan tanulmányozza az Európán kívüli kultúrákat, ismereteit továbbfejleszti.

Az történettudományon belüli speciális szakmai érdeklődése elmélyült, megszilárdult.

Szakterületén szerzett tudását a jelenkori társadalmi változások megértésére is felhasználja.

Az történettudományra jellemző specifikumokból következően törekszik a problémák interdiszciplináris megközelítésére.

A történettudományi tanulmányai során szerzett szakmai tudását felhasználja és segíti a jelenkori társadalmi változások megértésére és megértetésére.

Szakmai kommunikációjában a történettudomány szakmai normáknak megfelelően nyilvánul meg.

Szem előtt tartja történettudományi kutatási résztemájának szakmai és társadalmi összefüggéseit.

Törekszik szakmai nyelvtudásának elmélyítésére.

#### d) autonómiaja és felelőssége

Tudatosan reflektál saját történeti és kulturális beágyazottságára.

Megszerzett történeti tudását felhasználva felelős európaiként képviseli szakmai, szellemi identitását.

Munkája során kezdeményezi az együttműködést az európai és az Európán kívüli szakmai közösségekkel, vitapartnerekkel.

Szűkebb és tágabb szakmájának kérdéseire kritikusán viszonyul.

Felelősen képviseli azon módszereket, amelyekkel szakterületén dolgozik, és elfogadja más tudományágak autonómiáját, módszertani sajátosságait.

Etikai és szakmai felelősséget vállal saját, és az általa esetleg vezetett csoport szellemi termékeiért.

Képviseli saját tudományos felismeréseit és eredményeit.

### 9. A mesterképzés jellemzői

#### 9.1. Szakmai jellemzők

9.1.1. A szakképzettséghez vezető tudományágak, szakterületek, amelyekből a szak felépül:

a képzést alapozó ismeretkörök (historiográfia, történetfilozófia, kutatómódszertan, történelemelmélet) 10-20 kredit;

a történešzképzés szakmai ismeretei (politikai strukturák, államok, gazdaság-, társadalom-, demográfia-, életmód-, kultúra-, gondolkodástörténet) 10-50 kredit.

9.1.2. A képzésben sajátos kompetenciákat eredményező szakspecifikus specializációk választhatók három témakörből, amelyek kreditaránya további 30-70 kredit:

a) kronológia szerint: ókor, középkor, újkor, jelenkor, koraújkori magyar és egyetemes történet, medievisztika, a hidegháború korszaka, 20. századi egyetemes történet, 20. századi magyar történet és további, a képzés tanterve által kínált specializációk;

b) terület szerint: Európa története, Európán kívüli világ, Kárpát-medence története, a Pannon régió története, Mediterráneum története, Kelet-Európa története, Közép-Európa története, Kelet-Közép-Európa összehasonlító története és további, a képzés tanterve által kínált specializációk;

c) tematika szerint: gazdaság- és társadalomtörténet, politikai eszmék és intézmények, művelődéstörténet, diplomáciatörténet, hadtörténet, életmódtörténet, egyháztörténet, társadalmi krízisek és uralmi technikák, globalizáció és regionalizmus, interetnikus kapcsolatok és konfliktusok, kremlinológiatörténet, további, a képzés tanterve által kínált specializációk.

9.2. A 4.2. pontban megadott oklevéllel rendelkezők esetén a mesterképzési képzési ciklusba való belépés minimális feltételei: A mesterképzésbe való belépéshez a korábbi tanulmányok szerint szükséges minimális kreditek száma legalább 50 kredit a történelem alapképzési szak ismeretköreiből.

## 10. A záróvizsga

A mesterképzési szak befejezéseként a hallgatók záróvizsgát tesznek. A záróvizsgára való bocsátás előfeltétele és része egy történelem szakos szakdolgozat, amely megfelel a MAB előírásainak (MAB 2007/9/VI sz. határozat). A szakdolgozatot szóban is meg kell védeni.

A záróvizsgán a szakdolgozat megvédésén kívül a hallgatók a megszerzett történettudományi ismereteiket szóbeli vizsgán bizonyítják.

A szóbeli vizsga a történelem mesterképzés szakmai törzsanyagának tematikus főtárgyain alapul.

A hallgató az alábbi négy témakör mindegyikéből vizsgázik. A hallgató minden témakörből 1 tételt húz a záróvizsgán.

### I. Politikai intézmény- és eszmetörténet

1. A politikai gondolkodás és intézmények antik és középkori előzményei a 16. századig
2. A nyugati politikai gondolkodás története a kora-újkortól a 19. századig
3. Politikai intézmények a 19. századi Magyarországon és Európában (kitekintés az Amerikai Egyesült Államokra)
4. Eszmék, politikai nyelvek és diskurzusok. – 19-20. századi magyar és egyetemes politikai eszmetörténet
5. Politikai intézmények a 20. századi Magyarországon és Európában (kitekintés az Amerikai Egyesült Államokra)

### II. Nemzetközi kapcsolatok története

1. Dinasztikus külpolitika a középkorban.
2. Nagyhatalmi politizálás és vallásháborúk (1490-1789).
3. Az európai diplomácia főbb jellegzetességei és a gyarmatbirodalmak fénykora (1798-1914).
4. Világháborúk és nemzetközi konfliktusok (1914-1945).
5. A hidegháború időszakának megítélése, jellemzői, vitás kérdései (1947-1991).

### III. Gazdaság- és társadalomtörténet

1. A Római Birodalom gazdasága (monetizmus, önellátás, integráció)
2. Társadalom a közép- és koraújkori Magyarországon és Nyugat-Európában
3. Modernizációtól a dezintegrációig – Gazdasági tendenciák a 19–20. században
4. Főbb társadalmi változások és tendenciák a 19–20. században
5. A társadalom- és gazdaságtörténet-írás fejlődése és néhány újabb irányzata

### IV. Művelődés- és kultúrtörténet

1. Kultúra és művelődés az ókori Rómában – Irodalom, színház, írott és szóbeli kultúra
2. A középkori egyházi művelődés sajátosságai – Patrisztika, kulturális megújulás a 8-12. században, egyetemek, skolasztika

3. A világi művelődés jellegzetességei a középkorban és a korai újkorban – Udvari kultúra és irodalom, történetírás, humanizmus és reneszánsz
4. Nők és a tudomány – A nők intézményes és informális nevelésének keretei, tartalmi a 19. századtól a második világháborúig, úttörő tudósok
5. Magyar művelődéstörténet a polgári korban – Oktatás, kultúra, életmód a dualizmus korában és a két háború között

A záróvizsgán számon kérjük a hallgató forrásismeretét és forráselemző jártasságát is. A három részjegy (szakdolgozat, szakdolgozat szóbeli védése, szóbeli vizsga) számtani átlaga adja a záróvizsga jegyét. A záróvizsga-bizottság tagjait a Történelmi Intézet igazgatója jelöli ki, ill. kéri fel. A bizottság elnöke a Történelmi Intézet egyik vezetőoktatója. A bizottság továbbá az Történelmi Intézet oktatóiból, valamint egy külső tagból áll. A záróvizsga-bizottság tagjai közösen állapítják meg a záróvizsga érdemjegyét.

#### A TÖRTÉNELEM MESTERSZAK KREDITLISTÁJA

| Kód                                                         | Tantárgy neve                                                              | Óra   | Teljesítés      | Kredit | Előfeltétel | Félév |
|-------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------|-------|-----------------|--------|-------------|-------|
| <i>Alapozó ismeretkörök (13 kredit)</i>                     |                                                                            |       |                 |        |             |       |
| BTTR101DMA                                                  | Latin nyelv III.                                                           | 2     | 1 gyj.          | 2      |             | 1     |
| BTTR102-103DMA                                              | A történetírás története I-II.                                             | 2+2   | 2 koll.         | 3+3    |             | 1-2.  |
| BTTR104                                                     | Kutatásmódszertan                                                          | 2     | koll.           | 3      |             | 1-2   |
| BTTRINSIMA                                                  | Idegen nyelvi szaknyelvi ismeretek MA                                      | 2     | gy.             | 2      |             | 1-4   |
| <i>A történelemszakképzés szakmai ismeretei (43 kredit)</i> |                                                                            |       |                 |        |             |       |
|                                                             | Politikai gondolkodás-, eszme-, és ideológiatörténet                       | 2+2+2 | 2 koll., 1 gyj. | 3+3+2  |             | 1-2.  |
| BTTR1100DMA                                                 | Politikai gondolkodás-, eszme-, és ideológiatörténet                       | 2     | koll.           | 3      |             | 1     |
| BTTR1103DMA                                                 | Politikai gondolkodás-, eszme-, és ideológiatörténet                       | 2     | gyj.            | 2      |             | 2     |
| BTTR1102DMA                                                 | A magyar politikai gondolkodás története                                   | 2     | koll.           | 3      |             | 2     |
|                                                             | Politikai struktúrák, államrendszerek, intézmények                         | 2+2   | 1 koll., 1 gyj. | 3+2    |             | 1-2.  |
| BTTR1200DMA                                                 | Politikai struktúrák, államrendszerek és intézmények (középkor, koraújkor) | 2     | koll.           | 3      |             | 2     |
| BTTR1202DMA                                                 | Politikai struktúrák, államrendszerek és intézmények (középkor, koraújkor) | 2     | gyj.            | 2      |             | 2     |
|                                                             | Gazdaság-társadalom                                                        | 4+4   | 2 koll., 2 gyj. | 6+4    |             | 1-2.  |
| BTTR1310DMA                                                 | Gazdaság és társadalomtörténet                                             | 2     | koll.           | 3      |             | 1     |
| BTTR1311DMA                                                 | Gazdaság és társadalomtörténet                                             | 2     | gyj.            | 2      |             | 1     |

|                                                                 |                                                                          |     |                 |     |  |      |
|-----------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------|-----|-----------------|-----|--|------|
| BTTR1309DMA                                                     | Magyarország gazdaság- és társadalomtörténete a 19. században            | 2   | koll.           | 3   |  | 2    |
| BTTR1308DMA                                                     | Arisztokrácia a 20. század első felének Magyarországon                   | 2   | gyj.            | 2   |  | 2    |
|                                                                 | Művelődéstörténet                                                        | 4+4 | 2 koll., 2 gyj. | 6+4 |  | 3-4  |
| BTTR1406DMA                                                     | Vallás- és kultúrtörténet                                                | 2   | koll.           | 3   |  | 3    |
| BTTR1407DMA                                                     | Vallás- és kultúrtörténet                                                | 2   | gyj.            | 2   |  | 3    |
| BTTR1403DMA                                                     | Művelődés a középkorban                                                  | 2   | koll.           | 3   |  | 4    |
| BTTR1404DMA                                                     | Művelődés és műveltség az ókori Rómában                                  | 2   | gyj.            | 2   |  | 4    |
|                                                                 | Nemzetközi kapcsolatok története                                         | 4+4 | 2 koll., 2 gyj. | 6+4 |  | 3-4  |
| BTTR1501DMA                                                     | Gyarmatosítás és gyarmatbirodalmak                                       | 2   | koll.           | 3   |  | 3.   |
| BTTR1503DMA                                                     | A modern diplomácia kialakulásának szakaszai                             | 2.  | koll.           | 3   |  | 4.   |
| BTTR1504DMA                                                     | A hidegháború kialakulásának alapidokumentumai- forráselemző szeminárium | 2   | gyj.            | 2   |  | 4    |
| BTTR1506DMA                                                     | Nemzetközi kapcsolatok története                                         | 2   | gyj.            | 2   |  | 3.   |
| <i>Diplomamunka és szabadon választható tárgyak (30 kredit)</i> |                                                                          |     |                 |     |  |      |
| BTTR200DMA                                                      | Szakdolgozat                                                             | -   | -               | 20  |  | 4    |
|                                                                 | Szabadon választható tárgyak                                             | 10  | koll/gyj.       | 10  |  | 1-4  |
|                                                                 | Testnevelés*                                                             | 2   | gyj.            | 1   |  | 1-4. |
|                                                                 | Munkavédelem*                                                            | -   | gyj.            | 1   |  | 1-4  |

| <i>Szakspecifikus specializációk (34 kredit)</i>           |                                                         |       |                |        |             |       |
|------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------|-------|----------------|--------|-------------|-------|
| <i>1) A nemzetközi kapcsolatok története specializáció</i> |                                                         |       |                |        |             |       |
| Kód                                                        | Tantárgy neve                                           | Óra   | Teljesítés     | Kredit | Előfeltétel | Félév |
| BTTRNK100DMA                                               | A nemzetközi kapcsolatok jellemzői a koraújkor előtt    | 2+2   | 2 koll.        | 3+3    |             | 1     |
| BTTRNK200DMA                                               | Nemzetközi kapcsolatok a koraújkori és újkori Európában | 2+2+2 | 1 koll, 2 gyj. | 3+2+2  |             | 2     |
| BTTRNK300DMA                                               | Nemzetközi kapcsolatok a 19. században                  | 2+2+2 | 1 koll, 2 gyj. | 3+2+2  |             | 3     |

|              |                                       |       |                |       |  |   |
|--------------|---------------------------------------|-------|----------------|-------|--|---|
| BTTRNK400DMA | Modernkori diplomácia- 1914-1945      | 2+2+2 | 1 koll, 2 gyj. | 3+2+2 |  | 4 |
| BTTRNK500DMA | Hidegháború, integráció, globalizáció | 2+2+2 | 1 koll, 2 gyj. | 3+2+2 |  | 4 |

\* A Munkavédelem, valamint a Testnevelés tantárgyak kreditértéke 1-1 kredit, amelyek a szak képzési és kimeneti követelményében meghatározott, a végbizonyítvány megszerzéséhez szükséges kreditek száma fölött teljesítendő.